GAZİANTEP İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğü

ULAŞIM, YAYA ÖNCELİĞİ VE BİSİKLET POLİTİKASI

1. AMAÇ VE KAPSAM

1.1 Amaç

Bu politika, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi (GİBTÜ) kampüsünde ve kampüse erişimde sürdürülebilir, güvenli, erişilebilir ve insan odaklı bir ulaşım ekosistemi oluşturmayı amaçlamaktadır. Motorlu araç trafiğini azaltmak, yaya ve bisiklet ulaşımını önceliklendirmek, toplu taşıma kullanımını teşvik etmek ve kampüs içi karbon salınımını en aza indirmek temel hedefler arasındadır.

1.2 Kapsam

Bu politika aşağıdakileri kapsamaktadır:

- ✓ GİBTÜ kampüsü içindeki tüm yol, yaya yolu, bisiklet yolu ve otopark alanları
- ✓ Kampüse erişimde kullanılan tüm ulaşım modları (özel araç, toplu taşıma, servis, bisiklet, yaya)
- ✓ Tüm akademik ve idari personel, öğrenciler ve kampüs ziyaretçileri
- ✓ Kampüs içinde araç kullanan ya da araç park eden herkes
- ✓ Kampüs ulaşım altyapısına yönelik tüm planlama, yapım ve tadilat işleri

2. VİZYON VE TEMEL İLKELER

GİBTÜ, 2030 yılına kadar kampüsünü Türkiye'nin en sürdürülebilir, yaya dostu ve bisiklet uyumlu üniversite kampüslerinden biri hâline getirmeyi hedeflemektedir.

Yaya Önceliği	Kampüs tasarımında yaya hareketliliği ve insan odaklı yaklaşım esas alınır. Yaya yolları, yolların önünde planlanır; kaldırım genişlikleri, yüzey kalitesi ve aydınlatma yayaların konforu ve güvenliği esas alınarak belirlenir.

Bisiklet Dostu Kampüs	Bisiklet, kısa ve orta mesafeli kampüs içi ve kampüse erişim ulaşımında öncelikli aktif ulaşım modu olarak desteklenir. Güvenli park, bakım ve yol altyapısı sağlanır.

Toplu Taşıma ve Paylaşımlı Ulaşım	Belediye otobüsleri, kampüs servisleri ve araç paylaşımı seçenekleri; tek kişilik özel araç kullanımına göre açıkça tercih edilen ulaşım alternatifleri olarak desteklenir.

Düşük Karbonlu Ulaşım	Kampüse ulaşımdan ve kampüs içi hareketlilikten kaynaklanan karbon salınımı düzenli olarak ölçülür, raporlanır ve azaltılmasına yönelik

	iyileştirme faaliyetleri yürütülür. Elektrikli araç şarj altyapısının yaygınlaştırılması hedeflenir.

Evrensel Erişilebilirlik	Tüm ulaşım altyapısı, engelli bireylerin ve hareket kısıtlılığı olanların bağımsız ve güvenli biçimde kampüste dolaşabilmesini sağlayacak standartlarda tasarlanır ve bakımı yapılır.

3. YAYA ÖNCELİĞİ VE YÜRÜME

3.1 Yaya Altyapısı Standartları

- ✓ Ana yaya akslarının genişliği en az 3 metre, yoğun kullanım noktalarında en az 5 metre olacak şekilde planlanır.
- ✓ Yaya yolları araç trafiğinden fiziksel bariyerler (bordür, bisiklet yolu, yeşil bant vb.) ile ayrılır.
- ✓ Kaldırım ve yaya yolu yüzeyleri kaymaz, düz ve tekerlekli sandalye/bebek arabası ile uyumlu malzemeden yapılır.
- ✓ Kampüs ana girişleri ve binalar arası bağlantı noktalarında yeterli aydınlatma sağlanır.
- ✓ Yaya yollarında kullanıcı konforunu artırmak amacıyla ağaçlandırma çalışmaları ile gölgelendirme unsurlarının (pergola, tente, sundurma) kullanımına öncelik verilir.

3.2 Araç Geçiş Kısıtlamaları

- ✓ Kampüs çekirdeği ve yoğun yaya kullanım alanları araç trafiğine kısıtlanır ya da tamamen kapatılır.
- ✓ Yük araçları ve servis araçlarının kampüs içi hareketleri belirlenen saatler ve güzergâhlarla sınırlandırılır.
- ✓ Kampüs içi hız limiti 20 km/sa olup yoğun yaya bölgelerinde bu limit 10 km/sa ile sınırlıdır.
- ✓ Kampüs girişlerinde araç filtreleme ve geçiş kontrol sistemi uygulanır.

3.3 Geçitler ve Güvenli Kesişim Noktaları

- ✓ Tüm araç yolu ve yaya yolu kesişimlerinde yükseltilmiş yaya geçidi ya da yaya öncelikli işaretleme uygulanır.
- ✓ Trafik saatlerinde (mesai başlangıç/bitiş, ders geçiş saatleri) yaya güvenliği için ek önlemler alınır.
- ✓ Görme engelliler için sesli uyarı ve yüzey doku değişikliği uygulanır.

4. BİSİKLET POLİTİKASI

4.1 Bisiklet Yolu Altyapısı

- ✓ Kampüs içinde tüm binalara güvenli bisiklet erişimi sağlayan entegre bir bisiklet yolu ağı planlanır ve aşamalı olarak hayata geçirilir.
- ✓ Bisiklet yolları yayalardan ve araçlardan fiziksel olarak ayrılır; yüzey işaretleme ve renkli kaplama ile belirtilir.
- ✓ Bisiklet yolu genişliği tek yönde en az 1,5 metre, çift yönde en az 2,5 metre olmalıdır.
- ✓ Kampüs çevresi ile bisiklet yolu ağı arasındaki bağlantılar (şehir bisiklet yolları, kaldırım indirgeleri) planlanarak sağlanır.

4.2 Bisiklet Park Yerleri

- ✓ Her akademik ve idari binanın girişine yönelik yeterli sayıda güvenli, kapalı veya yarı kapalı bisiklet park yeri oluşturulur.
- ✓ Bisiklet park yerleri, bina girişine 50 metreden uzak olmayacak şekilde konumlandırılır.
- ✓ Park sistemleri, tekerlekten çerçeveye kilit imkânı sunan U tipi veya eşdeğer standart olur.

- ✓ Uzun süreli park için ek güvenlik (kamera izleme, kapalı alan) sağlanır.
- ✓ Hedef: 2026 yılı sonuna kadar kampüste eş zamanlı en az 200 bisiklet kapasitesine sahip park alanlarının oluşturulmasıdır.

4.3 Bisiklet Paylaşım Sistemi

- ✓ Kampüs içinde ve yakın çevresinde bisiklet paylaşım istasyonları kurulur.
- ✓ Öğrenci ve personele kampüs kartı ile entegre üyelik sistemi sunulur.
- ✓ Elektrikli bisiklet seçenekleri de bisiklet paylaşım filosuna dâhil edilir.
- ✓ Kullanım verileri (saat, güzergâh, yoğunluk) izlenerek kapasite ve altyapı planlamasında kullanılır.

4.4 Bisiklet Bakım ve Destek Hizmetleri

- ✓ Kampüste en az iki adet ücretsiz bisiklet bakım istasyonu (pompa, temel takım seti) kurulur.
- ✓ Her akademik dönem başında personel ve öğrencilere bisiklet bakımı eğitimi verilir.
- ✓ Bisiklet tamiri ve bakımı ile ilgili destek noktası bilgileri kampüs uygulamasında ve üniversitenin resmî internet sitesinde yayımlanır.

5. TOPLU TAŞIMA VE SERVİS ULAŞIMI

5.1 Toplu Taşıma Entegrasyonu

- ✓ Belediye otobüs güzergâhları ve durakları kampüs erişimi gözetilerek ilgili kurumlarla koordineli biçimde planlanır.
- ✓ Kampüs girişlerine yakın konumda yeterli kapasiteli, üstü kapalı otobüs durakları oluşturulur.
- ✓ Toplu taşıma kullanımını artırmak amacıyla personel ve öğrencilere abonman desteği sağlanması değerlendirilir.
- ✓ Kampüs uygulaması üzerinden gerçek zamanlı toplu taşıma bilgisi sunulur.

5.2 Kampüs Servisi

- ✓ Kampüs servis araçları, sıfır veya düşük emisyonlu (elektrikli, CNG, hibrit) araçlardan oluşur.
- ✓ Servis güzergâhları ve saatleri, öğrenci ve personel yoğunluğuna göre dönemsel olarak güncellenir.
- ✓ Servis doluluk oranları ve kullanım verileri aylık olarak Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğü ile paylaşılır.
- ✓ Uzun mesafeli ve gece ulaşımı için özel servis rotaları değerlendirilir.

5.3 Son Kilometre Çözümleri

- ✓ Toplu taşıma durağı ile kampüs binaları arasındaki son kilometre mesafesi için bisiklet ve yürüyüş entegrasyonu sağlanır.
- ✓ Kış ve yaz aylarında aşırı hava koşullarına karşı kapalı bekleme ve yürüyüş koridorları oluşturulur.

6. ELEKTRİKLİ ARAÇ ALTYAPISI VE OTOPARK YÖNETİMİ

6.1 Elektrikli Araç Şarj Altyapısı

- ✓ Kampüs otoparkına elektrikli araç şarj istasyonları kurulur; kapasite talebe göre aşamalı artırılır.
- ✓ Engelli bireylere ayrılan park alanlarına öncelikli şarj altyapısı sağlanır.
- ✓ Elektrikli bisiklet ve elektrikli scooter için şarj noktaları ayrıca planlanır.
- ✓ Şarj istasyonlarının enerji kaynağı mümkün olduğunca yenilenebilir enerjiden karşılanır.

6.2 Otopark Yönetimi ve Kısıtlamaları

- ✓ Otopark alanı, toplu taşıma ve aktif ulaşıma yatırım yapılırken aşamalı olarak azaltılır ya da yeniden işlevlendirilir.
- ✓ Otopark ücretlendirme politikası, tek kişilik araç kullanımını caydıracak ve alternatif ulaşımı teşvik edecek şekilde kademelendirilebilir.
- ✓ Araç paylaşımı (carpooling) yapan kullanıcılara öncelikli park yeri tahsis edilir.
- ✓ Motosiklet ve scooter park alanları bisiklet park bölgelerine yakın konumda ayrılır.

6.3 Araç Paylaşımı (Carpooling) Teşviki

- ✓ Personel ve öğrencilerin araç paylaşımını kolaylaştırmak amacıyla dijital eşleştirme platformu oluşturulur ya da mevcut platformlarla entegrasyon sağlanır.
- ✓ Araç Paylaşımı Sistemi ile kullanıcılara öncelikli park yeri, kırtasiye desteği veya benzeri teşvikler sunulur.

7. ENGELSİZ ERİŞİM VE EVRENSEL TASARIM

7.1 Fiziksel Erişilebilirlik

- ✓ Tüm yaya yolları, girişler, geçitler ve ortak alanlar tekerlekli sandalye ile erişilebilir standartlarda tasarlanır ve sürdürülür.
- ✓ Yüzey değişimleri, rampalar, işaretler ve uyarıcılar engelli bireylerin bağımsız hareket edebilmesini sağlayacak şekilde konumlandırılır.
- ✓ Engelli araç park yerleri, binalara en yakın konumda ve yeterli sayıda ayrılır.
- ✓ Yeni yapılan ya da yenilenen tüm ulaşım altyapısı TS 12576 ve ilgili erişilebilirlik standartlarına uygun olur.

7.2 Bilgi ve Yönlendirme Erişilebilirliği

- ✓ Kampüs haritası ve yönlendirme levhaları görme engelliler için Braille alfabesi ve sesli yönlendirme ile desteklenir.
- ✓ Ulaşım bilgileri kampüs web sitesinde erişilebilirlik standartlarına (WCAG 2.1 AA) uygun olarak yayınlanır.
- ✓ Bisiklet paylaşım sistemi uygulaması erişilebilirlik kurallarına uygun olarak geliştirilir.

8. KAMPÜS ULAŞIM PLANLAMASI VE TASARIM İLKELERİ

8.1 Ulaşım Etki Değerlendirmesi

Yeni yapı, bölge açılımı veya büyük etkinlik planlamalarında ulaşım etki değerlendirmesi (UED) yapılır. UED raporu asgari olarak şunları içerir:

1. Mevcut yaya, bisiklet ve araç trafik yükü analizi,
2. Planlanan değişikliğin ulaşım sistemine etkisinin tahmin edilmesi,
3. Yaya ve bisiklet erişiminin korunmasına yönelik önlemler,
4. Otopark artışı yerine alternatif ulaşım seçeneklerinin değerlendirilmesi.

8.2 Yeşil Altyapı Entegrasyonu

- ✓ Yaya ve bisiklet yolları boyunca ağaçlandırma, yeşil şerit ve yağmur bahçesi uygulamaları planlanır.
- ✓ Bisiklet yolu ve yaya yolu aydınlatması güneş enerjili LED armatürlerle sağlanır.
- ✓ Yüzey suyu yönetiminde geçirgen kaplama kullanımı tercih edilir.

8.3 Akıllı Ulaşım Sistemleri

- ✓ Kampüs içi trafik yoğunluğunu izleyen sensör ve kamera sistemi kurulur.
- ✓ Bisiklet sayım sensörleri ile kullanım verileri gerçek zamanlı izlenir.
- ✓ Akıllı otopark yönetim sistemi boş park yeri bilgisini kullanıcılara anlık iletir.
- ✓ Kampüs ulaşım verileri Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğü'nün yıllık raporuna entegre edilir.

9. TEŞVİK, EĞİTİM VE FARKINDALIK

9.1 Bisiklet ve Yaya Teşvik Programları

- ✓ "Bisiklete Bin, Kampüse Gel" kampanyası her akademik yılın başında başlatılır.
- ✓ Bisikletle düzenli kampüse gelen personel ve öğrencilere yıllık ödüllendirme programı uygulanır.
- ✓ Dünya Bisiklet Günü (3 Haziran) ve Avrupa Araçsız Günü (22 Eylül) kampüste etkinliklerle kutlanır.
- ✓ Yeni kayıt yaptıran öğrencilere kampüs ulaşım seçenekleri hakkında oryantasyon eğitimi verilir.

9.2 Eğitim ve Bilinçlendirme

- ✓ Trafik kuralları, bisiklet güvenliği ve savunmacı sürüş teknikleri konusunda kampüs geneli eğitimler düzenlenir.
- ✓ Sürdürülebilir ulaşım seçenekleri ve karbon azaltım etkisi, üniversitenin iletişim kanallarında düzenli olarak paylaşılır.
- ✓ "Arabasız Kampüs Günü" gibi deneyimsel farkındalık etkinlikleri yılda en az bir kez düzenlenir.

9.3 Ödül ve Tanıma

- ✓ En fazla sürdürülebilir ulaşım kullanan birim, yıllık Yeşil Kampüs Ödülleri kapsamında ödüllendirilir.
- ✓ Bisikletle işe gelen personel için duş imkânı sağlanması (uzun vadeli hedef olarak) planlanır.

10. İZLEME, RAPORLAMA VE HEDEFLER

Ulaşım politikasının etkinliği aşağıdaki temel performans göstergeleri (KPI) aracılığıyla izlenir:

Tablo 1. Ulaşım Politikası Performans Göstergeleri ve Hedefleri

Gösterge	2027 Hedefi	2030 Hedefi
Kampüse bisikletle gelen kullanıcı oranı	%5	%15
Kampüse toplu taşıma ile gelen kullanıcı oranı	%35	%50
Bisiklet park kapasitesi (eş zamanlı)	100 bisiklet	200 bisiklet
Elektrikli araç şarj noktası sayısı	10 nokta	25 nokta
Bisiklet yolu ağı uzunluğu (kampüs içi)	500 m	1.500 m
Araçsız kampüs bölgesi yüzdesi (alan bazında)	%20	%40
Ulaşım kaynaklı karbon salınımı (2025 bazına göre azalma)	—	%25
Sürdürülebilir ulaşım memnuniyet skoru (anket)	3,5/5	4,2/5

10.2 İzleme Yöntemi

- ✓ Kampüse giriş-çıkış verileri (araç türü bazında) her yarıyıl derlenir ve analiz edilir.
- ✓ Bisiklet kullanım verileri bisiklet sayım sensörleri ve bisiklet paylaşım sistemi üzerinden aylık izlenir.
- ✓ Ulaşım memnuniyeti anketi öğrenci ve personele yılda bir kez uygulanır.
- ✓ Veriler yıllık Sürdürülebilirlik Raporu'na ve UI GreenMetric başvurusuna dahil edilir.

11. SORUMLULUKLAR

Birim / Rol	Sorumluluklar
Rektörlük	Politikanın onaylanması; ulaşım altyapısı yatırımları için bütçe tahsisi; kurumsal taahhüt beyanı
Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğü	Politika yönetimi ve güncelleme; ulaşım verilerinin izlenmesi ve raporlanması; farkındalık kampanyalarının koordinasyonu
Yapı İşleri ve Teknik Daire	Bisiklet yolu, yaya yolu, park ve şarj altyapısının planlanması, yapımı ve bakımı; erişilebilirlik standartlarına uyum
Güvenlik ve Koruma	Kampüs içi hız ve trafik kurallarının uygulanması; araç erişim kısıtlamalarının denetlenmesi
İdari ve Mali İşler	Otopark ücretlendirme politikasının uygulanması; teşvik ve ödül programlarının bütçelenmesi
Öğrenci Toplulukları ve Temsilcileri	Bisiklet kullanımı ve sürdürülebilir ulaşım farkındalığının öğrenci kitlelerine yayılması; geri bildirim kanallarının etkin kullanımı
Tüm Kullanıcılar (Personel & Öğrenci)	Kampüs trafik kurallarına uymak; sürdürülebilir ulaşım seçeneklerini tercih etmek; güvenli ve saygılı kampüs ortamına katkı sağlamak

12. İLGİLİ MEVZUAT VE REFERANSLAR

12.1 Ulusal Mevzuat

- ✓ 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve ilgili yönetmelikleri
- ✓ 3194 Sayılı İmar Kanunu – erişilebilirlik ve yaya altyapısı standartları
- ✓ 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun ve TS 12576 Erişilebilirlik Standartları
- ✓ Türkiye Ulusal Bisiklet Politikası ve Bisiklet Stratejisi
- ✓ 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi kapsamındaki ulaşım sektörü eylem planları

12.2 Uluslararası Referanslar

- ✓ CIVITAS (Temiz ve Akıllı Şehir Ulaşımı) çerçevesi
- ✓ BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri – SDG 11 (Sürdürülebilir Şehirler) ve SDG 13 (İklim Eylemi)
- ✓ UI GreenMetric Dünya Üniversite Sıralama Kriterleri – Ulaşım Kategorisi
- ✓ ISO 14001:2015 – Çevre Yönetim Sistemleri
- ✓ AB Yeni Kentsel Hareketlilik Çerçevesi (SUMP – Sustainable Urban Mobility Plans)

13. POLİTİKA YÖNETİMİ

13.1 Gözden Geçirme

Bu politika her yıl Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğü tarafından gözden geçirilir. Kampüs altyapısında önemli değişiklikler, yasal düzenlemeler veya UI GreenMetric kriter güncellemeleri gerçekleştiğinde olağanüstü gözden geçirme yapılabilir.

13.2 Katılımcı Planlama

Ulaşım altyapısına ilişkin büyük değişiklikler, öğrenci temsilcileri, personel ve engelli bireyler dahil ilgili paydaşların görüşleri alınarak planlanır. Anket, odak grup görüşmesi ve açık toplantılar bu sürece dahil edilir.

13.3 İletişim ve Başvuru

İletişim Bilgileri	Sürdürülebilirlik Koordinatörlüğü Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Web: www.gibtu.edu.tr/surdurulebilirlik E-posta: surdurulebilirlik@gibtu.edu.tr